

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIAT.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja: ul. Miodowa Nr 22. Telefon Redakcji 11-44-05. Telefon Administracji 11-80-13. Telefon Ekspedycji 11-80-19. Ogłoszenia: ul. Królewska 5. Kasa czynna od godz. 8 i pół do 1 po pld., w soboty do g. 12 w pld. Konto czekowe w P. K. O. — 730.

Oddziały „Monitora Polskiego”:

BYDGOSZCZ, Gdańska 22, tel. 15-74; GDANSK, Neugarten 27, tel. 240-79; GDYNIA, Skwer Kościuszki 16, tel. 17-20; KATOWICE, Al. 3 Maja 34, tel. 305-65 i 310-91; KRAKÓW, Rynek Główny 6, tel. 104-99 i 105-00; LŹOW, Akademicka 11, tel. 200-20, 200-45; ŁÓDŹ, Piotrkowska 121, tel. 101-11 i 11524; POZNAŃ, Fredry 8, tel. 28-57, 28-58; TORUŃ, Pl. Bankowy 2, tel. 12-63; WILNO, Mickiewicza 15 m. 5, tel. 6-74, 17-85 i 18-75.

TREŚĆ DZIAŁU URZĘDOWEGO:

Zarządzenia Władz Naczelnych:

Poz. 69. Zarządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lutego 1939 r. o nadaniu statutu stowarzyszeniu „Organizacja Przystosowania Wojskowego Kobiet”.

WYSZEDEŁ Z DRUKU NR 13 DZIENNIKA USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z DNIA 20 LUTEGO 1939 R., ZAWIERAJĄCY TREŚĆ NASTĘPUJĄCĄ:

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

Poz. 71 — z dnia 11 lutego 1939 r. o uznaniu stowarzyszenia „Organizacja Przystosowania Wojskowego Kobiet” za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Poz. 72 — Opieki Społecznej z dnia 18 stycznia 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o dozorcze nad wyrobem i obiegami środków kosmetycznych.

Poz. 73 — Skarbu z dnia 27 stycznia 1939 r. w sprawie utworzenia podurzędu celnego w siedzibie przedsiębiorstwa „Zakłady Samochodowe Wspólnoty Interesów S. A. Montownia w Łagiewnikach Śląskich”.

Poz. 74 — Skarbu z dnia 28 stycznia 1939 r. o normach szacunku i cenach wykupu krajowego surowca tytoniowego.

Poz. 75 — Przemysłu i Handlu z dnia 7 lutego 1939 r. o wprowadzeniu obowiązku legalizacji taksometrów nowych, naprawianych i sprowadzanych z zagranicy.

Poz. 76 — Przemysłu i Handlu z dnia 9 lutego 1939 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 8 maja 1936 r. o warunkach udzielania pozwoleń na prawo przywozu towarów objętych zakazami przywozu.

Poz. 77 — Sprawiedliwości z dnia 15 lutego 1939 r. o zmianie rozporządzenia o komornikach.

DZIAŁ URZĘDOWY.

—oOo—

Zarządzenia Władz Naczelnych.

—oOo—

69.

ZARZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 lutego 1939 r.

o nadaniu statutu stowarzyszeniu „Organizacja Przystosowania Wojskowego Kobiet”.

Na podstawie art. 47 ust. (2) i (3) prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 808) i § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lutego 1939 r. o uznaniu stowarzyszenia „Organizacja Przystosowania Wojskowego Kobiet” za stowarzyszenie wyższej użyteczności (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 71) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Nadaje się dołączony do niniejszego zarządzenia statut stowarzyszeniu wyższej użyteczności „Organizacja Przystosowania Wojskowego Kobiet”.

§ 2.

Stowarzyszenie „Organizacja Przystosowania Kobiet do Obrony Kraju”, zarejestrowane w Komisariacie Rządu na m. st. Warszawę dnia 20 marca 1928 r. pod Nr 354, wykreśla się z rejestru stowarzyszeń.

§ 3.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów

i Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Sławoj Składkowski.

Załącznik do zarządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lutego 1939 r. (poz. 69).

STATUT ORGANIZACJI PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO KOBIEC.

Rozdział I.

Nazwa, teren działalności i siedziba.

§ 1.

1) Stowarzyszenie działające na mocy statutu niniejszego nosi nazwę: „Organizacja Przystosowania Wojskowego Kobiet” (P. W. K.).

2) P. W. K. rozciąga swoją działalność na cały obszar Rzeczypospolitej.

3) Siedzibą władz centralnych P. W. K. jest m. st. Warszawa.

Rozdział II.

Charakter P. W. K.

§ 2.

1) P. W. K., wywodząc się z tradycji organizacji niepodległościowych, opiera się na kierunku ideowym, nadanym życiu Polski przez Józefa Piłsudskiego.

2) P. W. K. jest stowarzyszeniem wychowawczym przystosowania do obrony kraju, zorganizowanym na zasadach wojskowych, z uwzględnieniem ochotniczego i społecznego charakteru organizacji i potrzeby wykorzystania inicjatywy społecznej.

§ 3.

1) P. W. K. jest uznane za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

2) P. W. K. posiada osobowość prawną, może posiadać wszelki majątek ruchomy i nieruchomy, nabywać go i zbywać, zawierać wszelkie umowy, przyjmować zapisy i darowizny na cele organizacji bez ograniczeń i bez potrzeby uzyskiwania pozwoleń, przewidzianych w przepisach specjalnych, regulujących sprawy zapisów, darowizn oraz nabywania majątku przez osoby fizyczne i prawne.

3) P. W. K. posiada własne godło, chorągiew, pieczęć, strój mundurowy i odznaki, zatwierdzone przez władze nadzorcze.

Cel i środki działania P. W. K.

§ 4.

1) P. W. K. ma na celu wzmoczenie siły obronnej Państwa przez przystosowanie szerokiego ogółu młodzieży żeńskiej i kobiet polskich do zadań na wypadek wojny, celowe ujęcie organizacyjne wysiłków społeczeństwa kobiecego, podejmowanych w akcji przystosowania do obrony kraju, oraz wszechstronne przygotowanie potrzebnych Państwu sił kobiecych do wojskowej służby pomocniczej.

2) Z celu tego wypływają szczególne zadania P. W. K.:

- wychowanie wojskowe młodzieży żeńskiej w myśl ideałów rycerskich,
- szkolenie kobiet do pomocniczej służby wojskowej w myśl oddzielnych zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych,
- powszechne przygotowanie kobiet do obrony kraju,
- oddziaływanie na właściwą postawę obywatelską ogółu społeczeństwa, warunkującą gotowość do obrony kraju,
- współdziałanie z innymi stowarzyszeniami społecznymi w pracy dla rozwoju kultury fizycznej kobiet i ogólnego rozwoju kulturalnego i gospodarczego kraju, jako niezbędnych współczynników obronności Państwa.

§ 5.

Dla osiągnięcia powyższych celów P. W. K.:

- propaguje zadania kobiet polskich w dziedzinie obrony kraju;
- organizuje siły społeczne, tworzy ośrodki pracy i zakłada zespoły wszelkiego typu, potrzebne do realizacji zadań stowarzyszenia;
- tworzy kadre instruktorów i przewodniczek dla wszelkich działów pracy kobiecej w zakresie przystosowania do obrony kraju;
- prowadzi przystosowanie wojskowe kobiet i szkolenie do pomocniczej służby wojskowej

w myśl oddzielnych zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych;

5) organizuje na terenie szkół żeńską młodzież szkolną w hufce P. W. K. — na zasadach regulaminu wydanego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych;

6) prowadzi przystosowanie kobiet do obrony kraju na terenie innych stowarzyszeń oraz przystosowanie kobiet niestowarzyszonych;

7) współpracuje ze stowarzyszeniami męskimi przystosowania wojskowego wskazanymi przez Ministra Spraw Wojskowych (Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego — P. U. W. F. i P. W.);

8) prowadzi ewidencję pracy i personalii;

9) wydaje pisma oraz wydawnictwa fachowe z dziedziny zagadnień wychowawczych i specjalnych, wchodzących w zakres pracy stowarzyszenia;

10) gromadzi fundusze na prowadzenie pracy.

Rozdział III.

Członkowie i uczestniczki P. W. K.

§ 6.

1) Członkowie P. W. K. dzielą się na:

a) członkinie: kandydatki i rzeczywiste,

b) członków: współdziałających i popierających.

2) a) członkinią - kandydatką może zostać każda Polka, w wieku od ukończonych 18 lat, zgłaszająca się do pracy i deklarująca odbycie przepisowego przystosowania,

b) członkinią rzeczywistą może zostać kandydatka po uzyskaniu przepisowego przystosowania, która podpisze deklarację zobowiązującą ją do czynnego udziału w pracach P. W. K., w myśl postanowień statutu,

c) członkiem współdziałającym może zostać stowarzyszenie społeczne, które na zasadzie pisemnej deklaracji podporządkuje się w zakresie przystosowania kobiet do obrony kraju przepisom niniejszego statutu, zachowując poza tym w ramach własnego statutu całkowitą samodzielność działania,

d) członkiem popierającym może zostać osoba fizyczna lub prawna, która zadeklaruje wspieranie zamierzeń i prac P. W. K. pomocą materialną lub działalnością społeczną.

3) Młodzież pozaszkolna żeńska do lat 18 może należeć do P. W. K. w charakterze uczestniczek; uczestniczka może zostać członkinią rzeczywistą po spełnieniu warunków wymienionych w pkt 2) lit. b).

4) Młodzież szkolna żeńska może należeć do P. W. K. w charakterze uczestniczek na warunkach, określonych w regulaminie, wymienionym w § 5 pkt 5).

5) Członkinie stowarzyszeń, należących do P. W. K. w charakterze członków współdziałających, biorące udział w pracach przystosowania do obrony kraju — są uczestniczkami P. W. K.

§ 7.

1) Członkinie rzeczywiste mają bierne i czynne prawo wyborcze do władz P. W. K., stosownie do postanowień niniejszego statutu.

2) Członkowie współdziałający mają czynne prawo wyborcze do władz P. W. K.

3) Członkowie i uczestniczki P. W. K. korzystają z urzędów i praw organizacyjnych, przewidzianych w statucie i regulaminie organizacyjnym, oraz pomocy, jaką P. W. K. przysyła na zasadzie odpowiednich zarządzeń swoich władz.

4) Prawa, obowiązki i tytuły służbowe i organizacyjne członkiń i uczestniczek, wypływające z posiadanego przystosowania i prowadzonej pracy wychowawczej i wyszkoleniowej, określają instrukcje Komendantki Naczelnej (§ 17 pkt 3) lit. a) — d)).

5) Członkinie i członkowie zawieszani w czynnościach lub prawach członka nie mogą brać udziału w walnych zebraniach, oraz pozbawieni są biernego i czynnego prawa wyborczego.

§ 8.

- 1) Obowiązkiem każdego członka jest:
  - a) przestrzeganie zasad statutu,
  - b) udział lub współdziałanie w pracach P. W. K. w określonym zakresie,
  - c) stosowanie się do uchwał, regulaminów i zarządzeń władz P. W. K.,
  - d) opłacanie składek członkowskich i wszelkich obowiązujących opłat organizacyjnych, ustalonych przez władze centralne.
- 2) Ponadto obowiązkiem członka współdziałającego, w myśl podpisanej deklaracji, jest:
  - a) udział w pracach zmierzających do mobilizacji sił duchowych narodu dla celów gotowości wojennej, w myśl dyrektyw władz wojskowych,
  - b) prowadzenie przysposobienia do obrony kraju w zakresie indywidualnego przeszkolenia swych członkiń lub ułatwianie im nabycia tego przeszkolenia na innym terenie,
  - c) udział w propagandzie przysposobienia wojskowego kobiet i kierowanie do zespołów P. W. K. tych członkiń, które chcą być przysposobione wojskowo lub przeszkolone do pomocniczej służby wojskowej,
  - d) pomoc P. W. K. w wykonaniu zleconych jej przez władze wojskowe zadań,
  - e) pomoc w zdobywaniu środków na prace P. W. K.
- 3) O należeniu do innych stowarzyszeń członkinie P. W. K. zawiadamiają władze P. W. K.
- 4) Obowiązki młodzieży szkolnej, należącej do P. W. K. w charakterze uczestniczek, określa regulamin, wymieniony w § 5 pkt 5).
- 5) Obowiązki młodzieży pozaszkolnej, należącej do P. W. K. w charakterze uczestniczek, określa regulamin organizacyjny.

Przyjmowanie do P. W. K.

§ 9.

- 1) Członkinie przyjmują do P. W. K. Komendantka placówki (§ 28 pkt 2)).
- 2) Członków współdziałających przyjmuje do P. W. K. Główna Rada Społeczna (§ 19 pkt 2) lit. c)).
- 3) Członków popierających przyjmują do P. W. K. władze każdej jednostki organizacyjnej. W każdej jednostce organizacyjnej mogą być tworzone grupy członków (iń) popierających według specjalnego regulaminu organizacyjnego.
- 4) Zasady przyjmowania do P. W. K. młodzieży szkolnej określa osobny regulamin, wymieniony w § 5 pkt 5) niniejszego statutu.
- 5) Szczegółowy zakres kompetencji władz P. W. K. co do sposobu przyjmowania członków i uczestniczek określa regulamin organizacyjny.

Ustąpienie z P. W. K.

§ 10.

- 1) Przystaje się być członkiem P. W. K.:
  - a) na własne żądanie, na zasadzie pisemnego zawiadomienia, złożonego tej władzy organizacyjnej, której się w danym czasie podlega,
  - b) na zasadzie skreślenia przez władze organizacyjne P. W. K., o którym zainteresowany powinien być poinformowany na piśmie,
  - c) w razie niepłacenia składek przez czas określony przez Walny Zjazd Delegatek (§ 16 pkt 11) lit. g)).
- 2) Skreślenie następuje na mocy decyzji władzy właściwej ze względu na rodzaj przewinienia (pkt 4)) za:
  - a) niewykonanie obowiązków członkowskich,
  - b) przewinienia służbowe w pracy wychowawczo-wyszkoleniowej,
  - c) działanie na szkodę P. W. K.,
  - d) z wyroku lub na wniosek sądu koleżeńskiego,
  - e) w razie popełnienia występku lub zbrodni.
- 3) Członkowie skreśleni z przyczyn wymienionych w pkt 2) lit. c), d) i e) nie mogą być ponownie przyjęci do stowarzyszenia.
- 4) Kompetencje władz do skreślenia członków i uczestniczek ustala regulamin organizacyjny.
- 5) Zobowiązania majątkowe zaciągnięte wobec P. W. K. zachowują moc obowiązującą bez względu na powód i sposób utraty członkostwa.
- 6) Od decyzji danej władzy przysługuje skreślonej członkini (członkowi) prawo odwołania się w terminie miesięcznym do władzy wyższej; od decyzji sądu koleżeńskiego nie ma odwołania.
- 7) Sprawę wystąpienia młodzieży szkolnej z P. W. K. reguluje regulamin, wymieniony w § 5 pkt 5) niniejszego statutu.

§ 11.

W P. W. K., stosownie do zarządzeń P. U. W. F. i P. W., mogą odbywać przysposobienie wojskowe lub przeszkolenie do pomocniczej służby wojskowej osoby nie należące do P. W. K.

Rozdział IV.

Organizacja terytorialna i władze P. W. K.

§ 12.

Podział organizacyjno-administracyjny P. W. K. jest terytorialny, dostosowany do podziału pań-

stwowego organizacji przysposobienia wojskowego lub innego, stosownie do zarządzeń Ministerstwa Spraw Wojskowych (P. U. W. F. i P. W.).

§ 13.

- 1) Najniższą terenową jednostką organizacyjną P. W. K. jest placówka, obejmująca terytorialnie jedną miejscowość.
- 2) Placówki z terenu jednej komendy powiatowej przysposobienia wojskowego (jeżeli władze wojskowe nie zarządzają inaczej) tworzą Koła.
- 3) Koła na terenie Okręgu Korpusu tworzą Okrąg.
- 4) Koła na terenie rejonu przysposobienia wojskowego mogą być wydzielone z okręgu — jako rejon P. W. K.

§ 14.

- 1) Władzami centralnymi P. W. K. są:
  - a) Walny Zjazd Delegatek (Walny Zjazd),
  - b) Komendantka Naczelna,
  - c) Główna Rada Społeczna (Główna Rada),
  - d) Sąd Koleżeński,
  - e) Centralna Komisja Rewizyjna.
- 2) Władzami terytorialnymi P. W. K. są:
  - a) w okręgach (rejonach) — komendantki okręgów (rejonów) i okręgowe (rejonowe) rady społeczne (okręgowe rady),
  - b) w kołach — komendantki kół, walne zebrania kół (zebrania kół), rady społeczne kół (rady kół) i komisje rewizyjne,
  - c) w placówkach — komendantki placówek.

§ 15.

Organizacja pracy rad społecznych P. W. K. oparta jest na zasadzie zbiorowej odpowiedzialności. Organizacja komendantek oparta jest na rozkazodawstwie i zasadach hierarchii wojskowej, a stąd odpowiedzialności jednostkowej komendantek jednostek niższych przed wyższymi.

Walny Zjazd.

§ 16.

- 1) Walny Zjazd jest najwyższą organizacyjną władzą P. W. K.
- 2) W Walnym zjeździe biorą udział: członkinie Głównej Rady, Centralnej Komisji Rewizyjnej, Sądu Koleżeńskiego i rad okręgowych (rejonowych), delegatki członków współdziałających — po 2 od stowarzyszeń działających na terenie całej Rzeczypospolitej i po 1 od stowarzyszeń o mniejszym zasięgu działania, przewodniczące rad kół i komendantki kół oraz delegatki kół z wyboru (§ 24 pkt 5 lit. a)). Każda z tych osób ma prawo do jednego głosu. Głosów łączyć ani przekazywać nie można.
- 3) Walny Zjazd bywa zwyczajny i nadzwyczajny.
- 4) Zwyczajny Walny Zjazd odbywa się raz na rok; zwołuje go Główna Rada najpóźniej w pierwszym kwartale roku kalendarzowego. Nadzwyczajny Walny Zjazd zwołuje Główna Rada w terminie najpóźniej 2-miesięcznym od dnia otrzymania żądania (pkt 5) lub własnej uchwały. Walny Zjazd jest ważny bez względu na ilość przybyłych delegatek.
- 5) Nadzwyczajny Walny Zjazd jest zwołowany:
  - a) na żądanie władzy nadzorczej,
  - b) według uznania Głównej Rady,
  - c) na żądanie Centralnej Komisji Rewizyjnej,
  - d) na pisemne żądanie 1/3 delegatek kół z urzędu (§ 24 pkt 5) lit. a)).
- 6) O terminie Walnego Zjazdu Główna Rada zawiadamia okręgi i koła pisemnie przynajmniej na 6 tygodni przed dniem Zjazdu, podając datę i miejsce.
- 7) Wnioski do porządku dziennego Walnego Zjazdu powinny być nadesłane do Głównej Rady najpóźniej na 3 tygodnie przed terminem Zjazdu. Porządek dzienny Zjazdu, proponowany przez Główną Radę, powinien być rozesłany delegatkom na tydzień przed Zjazdem.
- 8) Na Zwyczajnym Walnym Zjeździe są rozpatrywane te sprawy, które były umieszczone na porządku dziennym. Na Nadzwyczajnym Walnym Zjeździe mogą być rozpatrywane tylko te sprawy, które stanowią powód jego zwołania.
- 9) Wnioski o zmianach statutu i rozwiązaniu P. W. K. wymagają uchwały 2/3 głosów obecnych.
- 10) Obrady Walnego Zjazdu odbywają się na zasadzie specjalnego regulaminu, uchwalonego przez Walny Zjazd.
- 11) Walny Zjazd:
  - a) rozpatruje i zatwierdza sprawozdania, bilanse i preliminarz budżetowy, przedstawiony przez Główną Radę, oraz wnioski Centralnej Komisji Rewizyjnej,
  - b) przyznaje prawo do chorągwi organizacyjnych,
  - c) dokonywa wyborów Komendantki Naczelnej, przewodniczącej i 11 członkiń Głównej Rady, Centralnej Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego,
  - d) uchwała wytyczne pracy na rok następny dla Głównej Rady,
  - e) załatwia wnioski Głównej Rady oraz zebrania kół,
  - f) uchwała wnioski, dotyczące opłat organizacyjnych i ich zmian,

- g) ustala warunki utraty członkostwa wskutek niepłacenia składek członkowskich,
- h) decyduje w sprawach kupna, sprzedaży i obciążenia nieruchomości,
- i) projektuje zmiany statutu celem przedstawienia ich władzom państwowym oraz zatwierdza regulaminy: obrad Walnego Zjazdu, organizacyjny, chorągwiowy i Sądu Koleżeńskiego,
- j) uchwała wniosek do władz nadzorczych o rozwiązaniu stowarzyszenia.

Komendantka Naczelna.

§ 17.

1) Komendantka Naczelna wybierana jest przez Walny Zjazd na 3 lata spośród instruktoerek przysposobienia wojskowego kobiet najwyższego stopnia wykszolenia; wybór podlega zatwierdzeniu przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

2) Do zadań Komendantki Naczelnej należy realizacja planu akcji przysposobienia wojskowego kobiet i przysposobienia do obrony kraju według instrukcji Ministra Spraw Wojskowych (P. U. W. F. i P. W.), a w oparciu o pomoc i współdziałanie zorganizowanej w tym celu akcji społeczeństwa kobiecego.

3) Do kompetencji Komendantki Naczelnej należy:

- a) ustalanie form pracy wychowawczej, wyszkoleniowej i wykonawczej zespołów, kierowanie organizacją tej pracy oraz jej kontrola,
- b) planowanie szkolenia kadr pomocniczej służby wojskowej i ustalanie wytycznych wykonania planu,
- c) szkolenie i organizacja kadry instruktoerek i przodowniczek, jako też prowadzenie ich ewidencji i kwalifikacja,
- d) organizacja personalna i nadawanie stopni organizacyjnych,
- e) tworzenie komend terytorialnych, wydawanie dla nich instrukcji organizacyjnych i obsada personalna,
- f) ustalanie rocznego planu pracy, który w odniesieniu do młodzieży szkolnej wymaga zatwierdzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
- g) układanie planu budżetu i jego realizacja w ramach preliminarza budżetowego oraz ustalanie planu zaopatrzenia materiałowego i w pomoce szkolne,
- h) ewidencja całokształtu pracy, a w szczególności ewidencja personalna przeszkolonych do pomocniczej służby wojskowej kobiet,
- i) w zakresie swoich kompetencji — reprezentowanie P. W. K. i współdziałanie z władzami rządowymi i samorządowymi oraz instytucjami, powołanymi przez władze rządowe do współpracy w obronie kraju.

4) Komendantka Naczelna informuje Główną Radę o planach i pracach bieżących swego zakresu, wnosi do dyskusji i zaopiniowania ważniejsze zagadnienia programowe z zakresu pracy wychowawczo-wyszkoleniowej, przedstawia do uchwalenia wnioski do preliminarza budżetowego.

5) Komendantka Naczelna pracuje przy pomocy swego sztabu, którego organizację zatwierdza Ministerstwo Spraw Wojskowych (P. U. W. F. i P. W.). Sztab pracuje według regulaminu, wydanego przez Komendantkę Naczelną.

Główna Rada.

§ 18.

1) Główna Rada składa się z 12 członkiń P. W. K. z wyboru Walnego Zjazdu, stałych delegatek od każdego członka współdziałającego, w ilości jak na Walny Zjazd, Komendantki Naczelnej i jej zastępczyni oraz 4 członkiń z kooptacji Rady.

2) Kadencja Głównej Rady trwa 3 lata.

3) Członkowie współdziałający zgłaszają swoje delegatki do Głównej Rady do zatwierdzenia Walnemu Zjazdowi. Delegatki do Głównej Rady może członek współdziałający zmieniać tylko na Walnym Zjeździe; w razie konieczności może raz wymienić jedną delegatkę w ciągu roku.

Jeżeli delegatka członka współdziałającego nie wywiązuje się ze swych obowiązków, Główna Rada może uchwalić jej usunięcie i wtedy członek współdziałający musi wyznaczyć nową, której mandat trwa do czasu najbliższego Walnego Zjazdu.

4) W razie ustąpienia przed końcem kadencji części członkiń z wyboru, Głównej Radzie przysługuje prawo kooptacji innych członkiń w ilości nie więcej niż 3.

5) Kadencja członkiń w powyższy sposób kooptowanych trwa do najbliższego Walnego Zjazdu, który przeprowadza uzupełniające wybory.

6) Przewodnicząca Głównej Rady wybierana jest imiennie przez Walny Zjazd. Jeżeli przewodnicząca nie może pełnić swych czynności, zastępuje ją Komendantka Naczelna.

7) Prezydium Głównej Rady składa się z przewodniczącej Głównej Rady oraz wybranych przez Główną Radę spośród 11 członkiń z wyboru Walnego Zjazdu: 3 wiceprzewodniczących, sekretarki, skarbniczki i ich zastępczyni. Komendantka Naczelna i jej zastępczyni wchodzi w skład prezydium z urzędu.

8) Organizację pracy Głównej Rady ustala uchwalony przez nią regulamin.

9) Korespondencję zwykłą podpisują członkinie Głównej Rady według kompetencji, ustalonych w regulaminie Rady. Weksle, pełnomocnictwa, akta notarialne i wszelkie zobowiązania majątkowe w imieniu P. W. K. podpisują: przewodnicząca lub wiceprzewodnicząca Głównej Rady i skarbniczka lub jej zastępczyni.

§ 19.

1) Zadaniem Głównej Rady jest wytworzenie dobrych warunków moralnych i materialnych dla pracy wychowawczej i szkoleniowej P. W. K.

2) Do kompetencji Głównej Rady należy:

a) propaganda zadań i pracy P. W. K.,

b) kierowanie pracą organizacyjną rad niższych jednostek organizacyjnych przez:

— wydawanie zarządzeń i regulaminów dotyczących pracy rad okręgowych (rejonowych) i rad kół, oraz zatwierdzanie planów pracy rad okręgowych (rejonowych), — mianowanie prezydiów rad okręgowych (rejonowych), decydowanie w sprawie zawieszonych przez rady okręgowe (rejonowe) uchwał zebrań kół, rozwiązywanie rad kół i rad okręgowych (rejonowych) lub usuwanie ich członkiń,

c) przyjmowanie członków współdziałających oraz koordynacja ich pracy i inicjatywy organizacyjnej w dziedzinie przysposobienia do obrony kraju,

d) czynienie starań o fundusze na potrzeby P. W. K., gromadzenie środków i zarządzanie nimi w ramach uchwalonego budżetu, zarządzanie ruchomym i nieruchomym majątkiem, decydowanie w sprawach dzierżawy nieruchomości oraz przyjmowanie darów i zapisów, prowadzenie gospodarki pieniężnej i materiałowej, wydawanie instrukcji, dotyczących rachunkowości i gospodarki finansowej w okręgach (rejonach) i kółach oraz jej nadzór,

e) wydawanie opinii w sprawach, wniesionych na Radę przez Komendantkę Naczelną,

f) zastępowanie P. W. K. w sądach, instytucjach i urzędach przez osoby upoważnione,

g) przedstawianie Walnemu Zjazdowi i władzy nadzorczej sprawozdań ze swej działalności oraz działalności rad niższych P. W. K., bilansów rocznych, preliminarzy budżetowych i programu prac,

h) przedstawianie Walnemu Zjazdowi projektów zmian statutu i regulaminów,

i) w zakresie swoich kompetencji — reprezentowanie P. W. K. i współdziałanie z władzami rządowymi i samorządowymi oraz z instytucjami, powołanymi przez władze rządowe do współpracy w obronie kraju.

Sąd Koleżeński.

§ 20.

1) Sąd Koleżeński P. W. K. składa się z 7 członkiń i 3 zastępczyni, wybranych na 3 lata przez Walny Zjazd.

2) Ustrój Sądu, jego kompetencje i tryb postępowania określa regulamin (§ 16 pkt. 11) lit. i).

Okręgi (rejon).

§ 21.

1) Okrąg (rejon) zakłada Komendantka Naczelna przez zamianowanie komendantki okręgu (rejonu).

2) Do zadań komendantki okręgu (rejonu) należy:

organizowanie pracy na obszarze okręgu (rejonu) i prowadzenie jej w myśl instrukcji i szczegółowych zarządzeń Komendantki Naczelnej; plan pracy w odniesieniu do zespołów młodzieży szkolnej wymaga zatwierdzenia kuratora właściwego okręgu szkolnego.

§ 22.

1) Warunki powołania okręgowej (rejonowej) rady ustala regulamin organizacyjny.

2) Okręgową (rejonową) radę powołuje Główna Rada.

3) Okręgowa (rejonowa) rada pracuje według regulaminu, wydanego przez Główną Radę.

4) Okrąg (rejon) reprezentowany jest na Walnym Zjeździe przez pełny skład rady okręgowej (rejonowej).

5) Okręgowa (rejonowa) rada składa się z prezydium w ilości 5 osób, zamianowanych przez Główną Radę spośród przedstawionych przez komendantkę okręgu (rejonu) kandydatek, zamieszkałych w siedzibie D. O. K. (wojskowych władz rejonowych) oraz z delegatek członków współdziałających po jednej od każdego członka. Komendantka okręgu (rejonu) i jej zastępczyni wchodzi z urzędu do okręgowej rady i jej prezydium.

6) Prezydium rady okręgowej (rejonowej) mianuje Główna Rada na rok. Prezydium konstituuje się na pierwszym posiedzeniu rady okręgowej (rejonowej) w składzie: przewodnicząca, 2 wiceprzewodniczące, sekretarka i skarbniczka. Rada okręgowa (rejonowa) może dokooptować nie więcej, niż 3 członkinie dodatkowo. Stałe zastępczynie delegatek biorą udział w posiedzeniach rady bez prawa głosu, który przysługuje im tylko w razie nieobecności delegatek, które zastępują.

7) Obowiązki i uprawnienia rady okręgowej (rejonowej) są analogiczne do obowiązków i uprawnień Głównej Rady, w ramach odpowiadających jej zakresowi działalności i kompetencji. Szczegóły ustala regulamin organizacyjny i zarządzenie Głównej Rady.

8) Zobowiązania majątkowe może rada okręgowa (rejonowa) podpisywać tylko na podstawie pisemnego upoważnienia Głównej Rady.

9) a) Członkinię prezydium rady okręgowej (rejonowej) może zmienić Główna Rada z własnej inicjatywy lub na wniosek rady okręgowej (rejonowej) za bezczynność lub niestosowanie się do zarządzeń władz przełożonych; członkini rady z kooptacji lub z delegacji członka współdziałającego może być usunięta uchwałą rady; cała rada okręgowa (rejonowa) może być rozwiązana przez Główną Radę i wówczas Główna Rada mianuje nowe prezydium, a członkowie współdziałający delegują nowe przedstawicielki;

b) członkini rady okręgowej (rejonowej) usunięta przez radę może się odwołać do Głównej Rady w terminie tygodniowym; w tym przypadku rada okręgowa (rejonowa) do czasu decyzji uznaje ją za zawieszoną.

Koła.

§ 23.

1) Koło zakłada komendantka okręgu (rejonu) w sposób, ustalony regulaminem organizacyjnym.

2) Komendantkę koła wyznacza Komendantka Naczelna.

3) Do zadań komendantki koła należy:

a) inicjowanie pracy przysposobienia do obrony kraju i koordynacja szkolenia na danym terenie,

b) organizowanie pracy wychowawczej i szkoleniowej w myśl instrukcji władz przełożonych; plan pracy w odniesieniu do zespołów młodzieży szkolnej wymaga zatwierdzenia przez wyznaczony przez kuratora okręgu szkolnego organ szkolny,

c) organizacja placówek, rejestracja zespołów, obsada personalna,

d) szczególne prace przygotowawczo-organizacyjne, zlecone przez władze wojskowe w zakresie pomocniczej służby wojskowej,

e) ewidencja pracy i składanie sprawozdań według instrukcji władz przełożonych.

§ 24.

1) Warunki powołania rady koła ustala regulamin organizacyjny.

2) Jeżeli powstaną warunki określone w regulaminie organizacyjnym dla powstania rady koła — komendantka koła zwołuje zebranie organizacyjne, które wybiera radę koła i komisję rewizyjną.

3) Wybrana rada koła przesyła protokół organizacyjny podpisany przez założycielki do zatwierdzenia radzie okręgowej.

4) Rada koła pracuje według regulaminu, wydanego przez Główną Radę.

5) a) Koło reprezentowane jest na Walnym Zjeździe przez przewodniczącą rady koła i komendantkę koła, jako swe delegatki z urzędu. Ponadto koło ma prawo do wysłania delegatek na Walny Zjazd z wyboru swego zebrania, jeżeli ma powyżej 20 placówek, po jednej na każde następne 10 placówek.

b) Jeżeli koło nie ma rady, to reprezentowane jest na Walnym Zjeździe przez komendantkę koła.

6) Koło może być zlikwidowane przez komendantkę okręgu (rejonu) na zarządzenie Komendantki Naczelnej, jeżeli przedtem rozwiązana została rada koła (§ 26 pkt. 8).

§ 25.

1) Zebranie koła bywa zwyczajne i nadzwyczajne.

2) W zebraniu koła biorą udział członkinie rzeczywiste z jego terenu oraz delegatki członków współdziałających w ilości, ustalonej regulaminem organizacyjnym.

3) Zwyczajne zebranie odbywa się raz na rok; zwołuje je rada koła najpóźniej do 15 listopada.

4) Nadzwyczajne zebranie jest zwoływane:

a) na żądanie Głównej Rady z własnej inicjatywy lub na wniosek rady okręgowej,

b) według uznania (uchwały) rady koła,

c) na żądanie komisji rewizyjnej koła,

d) na pisemne żądanie 1/3 członkiń koła, uprawnionych do głosowania.

5) Rada koła powinna zwołać nadzwyczajne zebranie w ciągu 14 dni od dnia otrzymania żądania lub powstania powodu.

6) O terminie zebrania koła rada koła zawiadamia uprawnione członkinie pisemnie na 14 dni przed terminem, podając datę, miejsce oraz porządek dzienny.

7) Zebranie koła jest ważne bez względu na liczbę przybyłych członkiń. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

8) Protokół zebrania rada koła niezwłocznie przesyła radzie okręgowej (rejonowej) do zatwierdzenia uchwał.

9) Uchwały zebrania koła stają się prawomocne w razie braku pisemnego sprzeciwu ze strony rady okręgowej (rejonowej) po upływie trzech tygodni od daty doręczenia protokołu. W razie sprzeciwu rady okręgowej (rejonowej) przesyła ona jednocześnie protokół i odpis sprzeciwu Głównej Radzie do decyzji. Główna Rada powinna wysłać decyzję najdalej w ciągu 6 tygodni.

10) Zebranie koła:

a) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie rady koła i komisji rewizyjnej,

b) dokonywa wyboru prezydium rady koła i komisji rewizyjnej,

c) wybiera delegatki na Walny Zjazd i uchwała wnioski do przedstawienia Walnemu Zjazdowi,

d) uchwała wnioski do programu pracy i budżetu na rok następny,

e) załatwia wnioski przedstawione przez radę koła, oraz inne wnioski, zgłoszone w to obrad zebrania.

§ 26.

1) Rada koła składa się z prezydium z wyboru zebrania koła i z delegatek członków współdziałających — po jednej od każdego członka; komendantka koła i jej zastępczyni wchodzi z urzędu w skład rady koła i jej prezydium.

2) Prezydium rady koła jest wybierane przez zebranie koła na przeciąg jednego roku w liczbie 5 członkiń. Rada koła wybiera spośród tych członkiń przewodniczącą, 2 wiceprzewodniczące, sekretarkę i skarbniczkę. Rada koła może kooptować nie więcej niż 2 członkinie dodatkowo. Stałe zastępczynie delegatek biorą udział w posiedzeniach rady bez prawa głosu, który przysługuje im jedynie w razie nieobecności delegatek, które zastępują.

3) Obowiązki i uprawnienia rady koła są analogiczne do obowiązków Głównej Rady w ramach odpowiadających zakresowi działalności koła. Szczegóły ustala regulamin organizacyjny i zarządzenia rady okręgowej (rejonowej).

4) Rada koła przy wykonywaniu swych obowiązków powinna przestrzegać przepisów statutu i regulaminów oraz stosować się do uchwał zebrań koła i zarządzeń władz wyższych.

5) Posiedzenia rady koła powinny odbywać się co najmniej raz na miesiąc; ponadto mogą być zwoływane w razie potrzeby w każdym czasie.

6) Zobowiązania majątkowe w imieniu koła może rada koła zaciągać tylko na podstawie pisemnego upoważnienia Głównej Rady; podpisuje je przewodnicząca lub wiceprzewodnicząca, sekretarka i skarbniczka.

7) Za niestosowanie się do zarządzeń władz przełożonych lub bezczynność członkini rady koła lub cała rada koła może być usunięta: członkini rady — uchwałą swej rady, cała rada — decyzją Głównej Rady na wniosek rady okręgowej (rejonowej). Główna Rada wyznacza kierownictwo jedno lub kilkusobowe do czasu zwołania zebrania koła i nowych wyborów.

8) Jeżeli koło utraci warunki istnienia rady w myśl przepisów regulaminu organizacyjnego — radę koła rozwiązuje rada okręgowa (rejonu).

9) Członkinie prezydium rozwiązanej rady koła nie mogą być w najbliższych wyborach ponownie wybrane, a członkinie rady — ponownie delegowane lub kooptowane.

10) Członkini rady koła, usunięta przez radę koła, może się odwołać do rady okręgowej (rejonowej) w terminie tygodniowym; w tym przypadku rada koła uznaje ją za zawieszoną do czasu decyzji władzy wyższej.

Placówki.

§ 27.

W każdej miejscowości, w której powstaną warunki do zorganizowania pracy wychowawczo-szkoleniowej (minimum jeden zespół 6-osobowy) — może powstać placówka, którą zakłada i

likwiduje komendantka koła na podstawie instrukcji Komendantki Naczelnej.

§ 28.

Do zadań komendantki placówki należy:

- 1) propaganda, inicjowanie i koordynacja pracy przysposobienia do obrony kraju w danym ośrodku;
- 2) przyjmowanie członkiń do P. W. K. i zakładanie zespołów;
- 3) prowadzenie pracy wychowawczo - wychowawczej w zleconym przez władzę przełożoną zakresie; plan pracy zespołów szkolnych wymaga zatwierdzenia przez właściwą dyrekcję (kierownictwo) szkoły;
- 4) ewidencja pracy.

Komisje Rewizyjne.

§ 29.

- 1) Komisje rewizyjne składają się:
    - a) centralna — z przewodniczącej, 14 członkiń i 14 zastępczyń,
    - b) w kołach — z przewodniczącej, 2 członkiń i 2 zastępczyń;
  - 2) a) Członkinie Centralnej Komisji Rewizyjnej wybierane są przez Walny Zjazd spośród członkiń P. W. K. zamieszkałych w siedzibie Głównej Rady i w siedzibach rad okręgowych (rejonowych), na okres kadencji Głównej Rady,
  - b) Członkinie komisji rewizyjnych w kołach wybierane są przez zebrania koła spośród członkiń stale zamieszkałych w siedzibie rady koła na okres kadencji rady.
- 3) Komisje rewizyjne konstituują się równocześnie z radami; członkinie komisji rewizyjnych wybierają spośród siebie przewodniczącą, które komisje te zwołują.

4) W razie zdekompilowania składu, komisje rewizyjne uzupełniają się w drodze kooptacji. Komisje w kołach kooptują członkinie na okres do najbliższego zebrania koła, za zgodą Centralnej Komisji Rewizyjnej.

5) Członkinie komisji rewizyjnej nie mogą być jednocześnie członkiniami rad równorzędnych ani niższych jednostek organizacyjnych.

6) Obowiązki komisji rewizyjnych określa regulamin, uchwalony przez Centralną Komisję Rewizyjną a zatwierdzony przez Walny Zjazd.

§ 30.

1) Do obowiązków każdej komisji rewizyjnej należy kontrola rachunkowości, gospodarki finansowej i majątku rady danej jednostki organizacyjnej. Mają one również prawo kontroli w tym samym zakresie bezpośrednio niższych władz i jednostek organizacyjnych. Centralna Komisja Rewizyjna obowiązana jest kontrolować rachunkowość, gospodarkę finansową i majątek rad okręgowych (rejonowych).

2) Komisje rewizyjne powinny przeprowadzać kontrolę co najmniej 2 razy w ciągu roku.

§ 31.

Komisje rewizyjne:

- 1) składają na zwyczajnym Walnym Zjeździe (zwyczajnym zebraniu koła) sprawozdanie ze swej działalności za rok ubiegły;
- 2) stawiają wnioski na Walnym Zjeździe (zebraniu koła) o absolutorium dla Rady Głównej (rady koła);
- 3) w razie uznania za konieczne żądają zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu (nadzwyczajnego zebrania koła).

Rozdział V.

Majątek i rachunkowość.

§ 32.

- 1) Rokiem obrachunkowym w P. W. K. jest okres od 1 października do 30 września.
- 2) Majątek P. W. K. tworzą:
  - a) składki członkowskie i wszelkie opłaty;
  - b) dochody uzyskane z imprez i przedsięwzięć organizowanych i prowadzonych przez władze i organa P. W. K. oraz procenty od kapitałów;
  - c) ofiary, darowizny, legaty, subwencje itp.

§ 33.

1) Ustalanie i wysokość składek i opłat organizacyjnych członkiń i członków określa Walny Zjazd, który uprawnienia te może przekazać Głównej Radzie, a w odniesieniu do uczestniczek oraz członkiń kandydatek — Komendantce Naczelnej.

2) Walny Zjazd może też upoważnić Radę Główną i rady niższych jednostek organizacyjnych do obniżenia opłat lub zwalniania od opłat tak członkiń, jak i jednostek organizacyjnych.

3) Wysokość składek i opłat organizacyjnych młodzieży szkolnej nie może przekraczać norm, określonych odnośnymi zarządzeniami władz szkolnych.

§ 34.

1) Majątek ruchomy i nieruchomy jest własnością P. W. K., reprezentowany przez Główną Radę, która majątkiem tym zarządza. Główna Rada może upoważnić władze niższych jednostek organizacyjnych do zarządzania częścią majątku P. W. K.

2) Władze niższych jednostek organizacyjnych nie są uprawnione do zaciągania zobowiązań majątkowych bez upoważnienia Głównej Rady.

§ 35.

1) W razie likwidacji jednostki P. W. K. majątek tej jednostki przejmują władze stopnia organizacyjnie bezpośrednio wyższego.

2) W razie rozwiązania P. W. K. majątkiem rozporządzi Walny Zjazd w sposób określony w § 38 pkt. 3) niniejszego statutu.

§ 36.

Wszystkie władze i instytucje P. W. K. prowadzą rachunkowość i administrację majątkiem organizacji w myśl instrukcji wydanej przez Główną Radę.

Władze nadzorcze.

§ 37.

1) Nadzór nad P. W. K. sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

2) W razie mobilizacji i w czasie wojny oraz w przypadkach, gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, P. W. K. podlega całkowicie Ministrowi Spraw Wojskowych.

Rozdział VI.

Rozwiązanie stowarzyszenia.

§ 38.

1) Rozwiązanie P. W. K. może nastąpić w sposób ustalony w obowiązującym prawie o stowarzyszeniach.

2) Uchwałą Walnego Zjazdu, powziętą większością 3/4 głosów przy obecności najmniej połowy ogólnej liczby delegatek, może być zgłoszony do władzy nadzorczej wniosek o rozwiązanie P. W. K.

3) W razie rozwiązania P. W. K. na wniosek Walnego Zjazdu, Zjazd ten wyznacza komisję do zlikwidowania spraw majątku Stowarzyszenia.

Pozostały po likwidacji majątek i fundusze oddaje komisja na pokrewne cele do dyspozycji Ministra Spraw Wojskowych.

Rozdział VII.

Przepisy przejściowe.

§ 39.

1) Istniejące w chwili wejścia w życie niniejszego statutu władze Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju uzyskują uprawnienia, wynikające z niniejszego statutu, jako władze P. W. K., do czasu zwyczajnych zebrań kół i Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu.

2) Na najbliższych zebraniach kół, odbytych w terminach przepisanych niniejszym statutem, odbędą się wybory nowych władz w myśl przepisów niniejszego statutu.

3) Regulamin organizacyjny uchwali Nadzwyczajny Walny Zjazd. Do tego czasu Zarząd Naczelny Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju wyda ten regulamin jako tymczasowy we własnym zakresie. Inne regulaminy, wymagające uchwały Walnego Zjazdu, jeżeli nie będą uchwalone przez Walny Zjazd Nadzwyczajny, wydadzą władze centralne P. W. K. do czasu najbliższego Zwyczajnego Walnego Zjazdu, również jako tymczasowe.

4) Termin Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu P. W. K. ustali Zarząd Naczelny Organizacji Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

—oOo—

Z Kancelarii P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki przyjął wczoraj P. Ministra Spraw Wojskowych gen. T. Kasprzyckiego w towarzystwie 2-go Wiceministra Spraw Wojsk. gen. Litwiniwicza.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

Trzynaste posiedzenie

z dnia 20 lutego 1939 r.

Posiedzenie rozpoczęło się o godz. 10 min. 10.

Na porządku dziennym był **budżet Ministerstwa W. R. i O. P.** Budżet ten zreferował **sprawozdawca pos. Stahl**: Budżet Ministerstwa Oświaty obejmuje okrągło 400 milionów. Jest to suma środków materialnych bardzo poważna, ale z punktu widzenia naszych potrzeb w tej dziedzinie niewątpliwie mała. Jeżeli nie stać nas na większy wysiłek ilościowy, to tym większą uwagę musimy zwracać na stronę jakościową, tj. na sposób użycia tych sum, a zatem na dobre metody wychowawcze.

W Komisji zostały przeprowadzone następujące poprawki w stosunku do działu Budżetu, dotyczącego Wyznań Religijnych: powiększono o 300.000 złotych kredyt na wyznanie katolickie, zgodnie z postulatem Rządu podwyższono o 50.000 zł kredyt na wyznanie ewangelickie celem pokrycia zwiększonych wydatków w związku z przyłączeniem Zaolzia; również w zakresie zmian, wpływających z unormowania stosunku Państwa do polskiego autokefalicznego kościoła prawosławnego podwyższono kredyt na wyznanie prawosławne o 1.104.000 zł.

Dwie spośród rezolucji przyjętych przez Komisję dotyczą działu Wyznań Religijnych. W jednej wzywa się Rząd, aby w wykonaniu ustawy z r. 1921 wstawił do budżetu lat następnych odpowiednie sumy na budowę świątyni „Opactwa Bożej”, w drugiej — do zrównania wynagrodzenia katechetów za lekcje religii z wynagrodzeniami za inne godziny. Następnie mówca omówił sprawę szkolnictwa ogólnokształcącego, zawodowego i rolniczego.

Omawiając dział szkolnictwa wyższego, Komisja zwróciła szczególną uwagę na problem młodych wybitnych sił naukowych. Chodzi o to, aby zatrzymać odpływ tych sił i urealnić widoki na objęcie katedry lub znalezienie innej możliwości pracy naukowej. W wyniku dyskusji podwyższono kredyt w dziale 6 o 100.000 zł w celu poprawy uposażenia młodych wybitnych pomocniczych sił naukowych.

Mamy 100 katedr nieobsadzonych i 500 docentów. Przyszłość nauki wymaga przyspieszenia i ułatwienia procesu obsadzania katedr. Komisja wysunęła postulat utworzenia nowej katedry antropologii i przywrócenia katedry budownictwa wiejskiego na Politechnice Warszawskiej.

Wśród rezolucji, dotyczących działu nauki i szkolnictwa wyższego, Komisja przyjęła jedną, dotyczącą Wilna: ze względu na rozpoczynającą się po 20-letniej przerwie wymianę dóbr kulturalnych między Polską a Litwą, Sejm wzywa Rząd, aby w ramach kredytów, przewidzianych na naukę, sztukę, prace konserwatorskie, biblioteki, archiwa itp., był wzięty pod specjalną uwagę portrzyby Wilna, jako najpoważniejszego ośrodka kultury zachodniej na ziemiach północno - wschodnich.

Budżet wychowania fizycznego w wysokości 7.400.000 zł nie odpowiada postulatowi, jakie w tym zakresie stawia obronność Państwa i nowoczesny pogląd na rolę kultury fizycznej człowieka. W roku 1928, roku wysokiej koniunktury budżetowej, ale początkowego dopiero okresu działalności w tym kierunku, wszczętej z woli Józefa Piłsudskiego, budżet wynosił 10 milionów złotych przy stanie ćwiczących 364.000; na jednego ćwiczącego wypadało 28 złotych; obecnie wypada za ledwie 6 zł. Trzeba z naciskiem podkreślić konieczność znalezienia środków finansowych na intensywne prowadzenie tej akcji.

Poseł Stahl poruszył również sprawę muzyki, wzmiankując o powiększeniu budżetu w tej sprawie o 100 tysięcy złotych. Budżet sztuki znalazł w referencie gorącego rzeczownika.

Referent zakończył swe przemówienie słowami: Polska idea narodowa to idea prawnej i suwerennego władania na naszym obszarze państwowym. Nie ma kompromisu pomiędzy tymi zasadniczo sprzecznymi dwiema postawami. Naród polski jest odpowiedzialny za swoje dzieje i rozwijać musi swoje państwo po długim stuleciu niewoli, w okresie wielkich wstrząsów duchowych i w obliczu wielkich niebezpieczeństw. W tej sytuacji jego postawa moralna, a zwłaszcza duch młodych pokoleń, to kapitalne warunki przezwyciężenia niebezpieczeństw i utrwalenia potęgi państwowej. (Oklaski).